

epice ale aceleiași fabulații în circulația slavilor de sud și în special a bulgarilor, forme ce erau însă necunoscute în stadiul informațiilor sale de la 1879. Noi putem cita însă, pe lângă o baladă sîrbă pe care Hasdeu a avut satisfacția de a o descoperi, și existența redacției bulgare, a cărei semnalare completează cu veriga ce lipsea lanțul creației pauliciene a acestui motiv epic: Persia, Bulgaria, România și Provența. Cîntecul bulgar la care ne referim a fost publicat pentru prima dată de St. I. Verković¹ în culegerea sa, autentic populară, de versuri orale macedonene (Este înregistrat și într-o altă variantă de frații Miladinov)². În acest cîntec o fată spune unui tînar, ce încerca să o sărute, că se prefacă în pasăre, dacă nu o lasă în pace. Feciorul îi răspunde că atunci se va preschimba și el în uliu și tot o va prinde, iar dacă ea s-ar ascunde într-o turmă o să se prefacă și el în cioban.

O influență bogomilică poate fi înregistrată și în balada *Fetei Kosoviene*, unde se pot citi următoarele versuri:

« Progovora Orloviću Pavle:
— Sestro draga, kosovko devojko,
koja ti je golema nevolja
te prevrgeš po krvi junake?
Koga tražiš po razboju mlada,
ili brata, ili bratučeda,
al' po grehu stara rodilteja?
Progovora kosovka devojka:
— Dragi brato, delijo neznana!
Ja od roda nikoga ne tražim,
niti brata, niti bratučeda,
ni po grehu stara rodilteja! »³

În versurile 7 și 12 ale fragmentului citat s-a oglindit fără îndoială concepția bogomilică, ce considera, după mărturia unui izvor paulician occidental, că « matrimonium est lupanar » și îndemna la practicarea ascetismului, considerînd procreația, chiar în sinul familiei, ca păcat⁴.

Aceeași idee pare să răzbată și din versurile unui cîntec epic bulgar mai nou (deoarece cuprinde în versurile sale reflectări istorice din sec. XVI): în balada *Dejanei Popova*, constituită fabulativ între altele și pe temelia literară a motivului « celor trei lanțuri de robi care, trecînd printr-o pădure, îi provoacă prin jalea lor totală vestejire a frunzișului său ». Versurile ce descriu al doilea lanț de robi, format din fete spune:

Други синджиръ се млади девойки.
Два синджира безгрешни душици;
Трети синджиръ се млади невести,
Се невести по първна година,
Се невести трудни и дебели.⁵

¹ *Narodne pesme makedonskih bugara*, Belgrad, 1860, Nr. 293.

² *Български народни песни*, Zagreb, 1861, p. 447.

³ « Grăește Pavel Orlovici: — Surioară dragă, fată kosoviană, care-ți este necazul mare de întorci în singele lor voinicii? Pe cine cauți printre prăpădul tineretului, frățiorul, sau vre-un verișor, sau pe cel care prin păcat ți-este bătrîn părinte? Răspunde fata kosoviană: — Dragă frățioare, viteze ce-mi ești necunoscut, eu din neamu-mi nu caut pe nimeni, nici frate, nici verișor, nici pe bătrînu-mi părinte prin păcat! » Vuk Karadžić, *Srpske narodne pjesme*, II, Nr. 1, resp. 31—42.

⁴ Runciman, *op. cit.*, p. 124 și mai ales A. Cronia, *Il Bogomilismo*, în « Europa Orientale », VI, Roma, 1926, p. 625.

⁵ « Al doilea lanț cu fete tinere. Două lanțuri cu suflete fără păcate! Al treilea lanț cu neveste tinere, cu neveste de cite un an, cu neveste grele și dolofane! » *Сборник за народни умотворения*, XI, 1901, Nr. 28.